

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ЧЕРКАСЬКОГО МІСЬКВИКОНКОМУ
ДЕПАРТАМЕНТ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ЧЕРКАСЬКОГО МІСЬКВИКОНКОМУ
ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОДА
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ В ЧЕРК. ОБЛАСТІ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, м. КИЇВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ, м.ХАРКІВ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ЧЕНСТОХОВА, ПОЛЬЩА
УНІВЕРСИТЕТ КИРИЛА І МЕФОДІЯ В м. СКОПЬЄ, ПІВНІЧНА МАКЕДОНІЯ
УНІВЕРСИТЕТ АЛТІНБАС, ТУРЕЧЧИНА
КАРЛОВ УНІВЕРСИТЕТ, м. ПРАГА, ЧЕХІЯ

BALTIJAS
STARPTAUTISKA
AKADĒMIJA

УПРАВЛІННЯ
ПІВНІЧНОГО ОФІСУ
ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ
В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

*Матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених, аспірантів і студентів*

23 листопада 2023 року

Черкаси, ЧДТУ, 2023

УДК 336 (477) (06)

Актуальні проблеми фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів: Черкаський державний технологічний університет, 23 листопада 2023 р. Черкаси, 2023. 243 с.

Основною метою конференції є обговорення та вирішення актуальних проблем фінансової системи України, грошово-кредитних механізмів регулювання економіки, управління фінансово-економічним потенціалом суб'єктів господарювання, розвитку банківської системи та інших актуальних проблем економічної науки, а також пошук конструктивних шляхів їх розв'язання.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету: *Григор О.О.* – д.політ.н., професор, ректор Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Заступник голови: *Демиденко В.В.* – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Члени оргкомітету:

Гончаренко І.Г. – д.н.держ упр., професор, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Березина О.Ю. – к.е.н., професор, професор кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Петкова Л.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Булатова О.В. – д.е.н., професор, перший проректор Маріупольського державного університету, м. Київ.

Токарева В.І. – д.н.держ.упр., професор, директор Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету, м. Київ.

Сідельникова Л.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, м. Хмельницький.

Орлова Н.С. – д.н.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Лебідь О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Бережна Л.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Dorota Jelonek, – PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Голова секретаріату: *Шевченко А.М.* – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

УДК 336.01

Юрій Тютюнник – к.е.н., доц.
Світлана Тютюнник – к.е.н., доц.

Полтавський державний аграрний університет

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕВІРКИ ДОТРИМАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ПРАВИЛА ВЕРТИКАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

З метою дотримання фінансової рівноваги на підприємстві, забезпечення стабільної платоспроможності під час прийняття управлінських рішень стосовно джерел покриття потреби в капіталі слід дотримуватися правил фінансування, до яких належать: золоте правило фінансування; золоте правило балансу; правило вертикальної структури капіталу. Перші два правила характеризують структуру капіталу та активів підприємства, а третє правило стосується виключно пасиву балансу. Зазначені правила фінансування базуються на розрахунку відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують співвідношення певних статей балансу.

Правило вертикальної структури капіталу пов'язане з аналізом складу та структури джерел формування капіталу і вимагає дотримання певного співвідношення між власним і позиковим капіталом підприємства, тобто передбачає аналіз складу та структури джерел формування капіталу без прив'язки до активів (напрямків використання фінансових ресурсів) [1]. На практиці здебільшого розраховують коефіцієнт заборгованості (фінансового ризику) та коефіцієнт незалежності (фінансової автономії).

Коефіцієнт заборгованості (фінансового ризику) характеризує залежність підприємства від позикового капіталу і визначається як відношення позикового капіталу (ПК) до власного капіталу (ВК). Прийнято вважати, що зростання рівня заборгованості свідчить про зростання фінансового ризику, тобто можливості втрати платоспроможності. І навпаки, при заданих напрямках інвестування ризик кредиторів тим менший, чим менша частка позикового капіталу в загальній сумі пасивів. Коефіцієнт незалежності (фінансової автономії) – це відношення власного капіталу (ВК) до загальної суми пасивів (П). Чим вище значення коефіцієнта незалежності, тим менш ризиковою є структура капіталу підприємства (менша залежність від кредиторів).

Щодо структури капіталу існують різні погляди. Окремі економісти вважають, що співвідношення власного і позикового капіталу підприємства має становити 1 : 1, тобто критичне значення коефіцієнта незалежності дорівнює 0,5 [1]. Згідно з іншими трактуваннями правила вертикальної структури капіталу для промислових підприємств частка власного капіталу повинна становити не менше 60 %, для торгівлі – 50 %. Існують також пропозиції, що співвідношення

власного і позикового капіталу має становити 2 : 1 [2]. На практиці структура капіталу підприємств значною мірою залежить від галузі виробництва, до якої вони належать, форми організації бізнесу, а також від низки інших специфічних факторів [3]. При формуванні структури капіталу як орієнтир можуть враховуватися середньогалузеві значення коефіцієнтів заборгованості та незалежності підприємств відповідної галузі.

Розглянемо приклад розрахунку показників для перевірки дотримання умов правила вертикальної структури капіталу за інформацією форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (табл. 1).

Таблиця 1

Перевірка дотримання умов правила вертикальної структури капіталу за інформацією форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»

Показник	Роки		
	2020	2021	2022
Загальна сума пасивів, тис. грн	124110	180378	239372
Власний капітал, тис. грн	114290	164060	190619
Позиковий капітал, тис. грн	9820	16318	48753
Умова 1 (позиковий капітал / власний капітал)	0,086	0,099	0,256
Умова 2 (власний капітал / загальна сума пасивів)	0,921	0,910	0,796
Дотримання умов правила вертикальної структури капіталу	так	так	так

Отже, відповідно до інформації балансу для перевірки умови 1 необхідно позиковий капітал поділити на власний капітал. На підприємстві це співвідношення у 2020 р. становило 0,086, 2021 р. – 0,099, 2022 р. – 0,256, тобто відповідало нормативному рівню (≤ 1). Для перевірки умови 2 визначалося відношення власного капіталу до загальної суми пасивів: 2020 р. – 0,921, 2021 р. – 0,910, 2022 р. – 0,796, що також відповідало нормативному рівню ($\geq 0,5$). Таким чином, обидві умови правила вертикальної структури капіталу на підприємстві у 2020-2022 р. виконувалися. Водночас слід звернути увагу на суттєве зростання частки позикового капіталу в структурі пасивів балансу в 2022 р. порівняно з 2020-2021 рр.

Вимоги правила вертикальної структури капіталу слід враховувати під час складання поточних і довгострокових фінансових планів, що забезпечить відповідність параметрів звітності критеріям платоспроможності, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства. Перевірка дотримання зазначеного правила дозволяє сформулювати висновок щодо якості прийняття фінансових рішень менеджментом підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах.

Література:

1. Квасовський О. Р. Науковий підхід до прийняття менеджментом підприємств виважених фінансових рішень. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/21076/65-71.pdf> (дата звернення 16.11.2023).

2. Правило вертикальної структури капіталу. URL:
<https://buklib.net/books/28468/> (дата звернення 16.11.2023).

3. Правило вертикальної структури капіталу. URL:
<http://www.finalearn.com/lifers-1147-4.html> (дата звернення 16.11.2023).

УДК 336.77:658.15 (477)

Людмила Яловега – к.е.н., доцент,
Ольга Лега – к.е.н., доцент,
Тетяна Прийдак – к.е.н., доцент

Полтавський державний аграрний університет

КАСОВІ РОЗРИВИ: УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Ефективне управління діяльністю будь-якого суб'єкта господарювання полягає у відсутності касових розривів, що є тимчасовою нестачею оборотних коштів через незбалансованість у структурі оборотних активів й невідповідність вхідних і вихідних платіжних умов. Інакше кажучи, гроші у дебіторській заборгованості та товарах повертаються пізніше, ніж потрібно розрахуватись із постачальниками й підрядниками. І навіть, за прибутковості бізнесу, незбалансованість оборотного капіталу є ознакою збитковості і це, вочевидь, технічний дефолт (перший прояв майбутнього банкрутства).

Наразі отримання прибутку є необхідною, проте недостатньою умовою надходження грошових коштів на підприємство. Більше того, у кризовий період для кожного суб'єкта господарювання найважливішим показником є операційний грошовий потік – швидке отримання грошових коштів, будь-яким шляхом. Розглянемо основні причини та наслідки виникнення касових розривів на підприємстві, рис. 1.

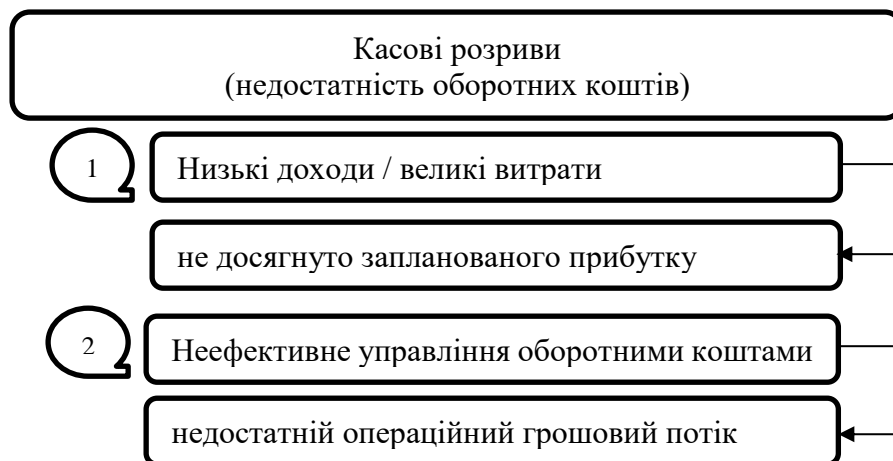

Рис. 1. Причини та наслідки касових розривів

Єщенко М., Петленко Т. Креативні рішення проблем управління	162
Котухов Д. Цінова політика зарубіжних корпорацій: ідеї та можливості для українського бізнесу	165
Куц В. Сутність та принципи проведення операцій з імпорту	167
Міляєва Є. Аналіз підходів до управління фінансово-економічною безпекою бізнес-процесів газових компаній України	170
Suzdalieva O. Financial risk management during project implementation	171
Терьошина М., Проколій А. Формування доходів і витрат від реалізації	173
Ткаченко М. Класифікація капітальних інвестицій та методи їх оцінки	176
Тютюнник Ю., Тютюнник С. Методичні аспекти перевірки дотримання підприємством правила вертикальної структури капіталу	180
Яловега Л., Лега О., Прийдак Т. Касові розриви: управління дебіторською заборгованістю	182

Секція 8. Актуальні питання фінансової інклюзії, розвитку банківської системи та забезпечення її фінансової стабільності

Башинська А. Аналіз депозитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»	185
Жерновий Б. Платіжна безпека в Україні: проблеми та шляхи її забезпечення	188
Кравченко Ю. Стабілізаційні механізми НБУ в умовах військової агресії	190
Плющаків М. Державне кредитування в Україні: розвиток і перспективи	194
Сидор В. Підтримання стабільності банківської системи під час війни	196
Юсюк А. Особливості розвитку цифрового банкінгу в Україні	200

Секція 9. Застосування економіко-математичного моделювання та сучасних інформаційних технологій для вирішення актуальних фінансових завдань

Брагар Т. Цифрова трансформація бізнесу в Україні: реалії та виклики	203
Бразілій Г. Роль автоматизації в системі обліку і звітності	206
Слинько І. Застосування економіко-математичного моделювання для оптимізації діяльності сільськогосподарського підприємства	209
Снитюк О., Бережна Л. Використання теорії нечітких множин для діагностики стану підприємства	212